

СТ А Н О В И Щ Е

От: *професор д.н. Пенчо Стоянов Пенчев;*
ВУАРР;

Научна специалност: 3.8. Икономика, 3.7. Администрация и управление

Относно: *дисертационен труд за присъждане на научна степен*
„доктор на науките“ *по научна специалност: „Организация и управление на производството (индустрия)“ в УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Николай Христов Щерев*
професор, доктор
УНСС, катедра „Индуриален бизнес“

Тема на дисертационния труд: **„ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯТА НА ИНДУСТРИЯ 5.0“**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 3169/17.11.2023 г. на Зам. ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е представил за обсъждане дисертационния си труд в *катедра/факултет* на УНСС, съгласно чл.39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: *предложение на КС на катедра Индуриален бизнес и решение ФС на Бизнес факултета на УНСС от 16.11.2023 г.*

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

- *Дисертационният труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ на тема „ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯТА НА ИНДУСТРИЯ 5.0“, представен от проф. д-р Николай Щерев, е структуриран във въвод, три глави и заключение: общо 213 страници авторов текст.*
- *В структурно и в съдържателно отношение представеният от проф. д-р Николай Щерев дисертационен труд е балансиран като са представени: първо, основните теоретични основи на съвременните предприятия и възможностите*

за тяхното развитие (първа глава на дисертационния труд); второ, теоретичен и методически инструментариум за оценка на растежа на предприятията (втора глава); и трето, представяне методологическа рамка на водещи организационни модели от Индустрия 5.0 (трета глава).

- Структурната цялостност и логическата обвързаност на отделните структурни елементи на дисертационния труд са добре представени и защитени чрез ясна и разбираема концептуалната рамка. При това, цялостната концепция, върху която е изградено дисертационното изследване, може да се оцени високо. Основание за високата оценка са:
  - Обектът и предметът на дисертационния са коректно дефинирани;
  - Основната цел и задачите са точни, ясни и логически обвързани с водещата изследователска теза;
  - Дефинираната теза на е точна и може да бъде проверена чрез избрания методологически математически инструментариум.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Оценката на съдържанието на представения за рецензиране дисертационен труд, разработен от проф. д-р Николай Щерев, позволява да се открият няколко съществени резултата:

1. Систематизирани са и е проведен исторически ретроспективен анализ на различните теории за бизнес предприятията. Аналогично, систематизирани са и са открити основни особености в еволюционното развитие на теориите за развитие на отделните предприятия.

2. Идентифицирани са основни особености в оценката на възможностите за растеж на бизнес предприятията, като на тази основа е представен синтез на изследователски модел, приложен в сектора Производство на храни в България.

3. На основата на приложен анализ са оценени приложими модели от Индустрия 5.0, както и е извършен анализ върху начина, по който тези модели влияят върху възможностите за растеж и развитие на отделните предприятия.

4. Систематизиран е подход за оценка на възможностите за развитие на академично предприемачество като част от развитие на взаимовръзката „бизнес – академия“ и като част от възможностите за създаване на предприятия на бъдещото. Извършената систематизация е основа за на цялостна методология, респ. пътна карта, методи и инструменти за използване на академичното предприемачество като подход за растеж.

Посочените теоретични и практически резултати налични и ясно открити в съдържанието на представения за рецензиране проект на дисертационен труд. Те са лично дела на автора.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Съдържанието на дисертационния труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ позволява да се оцени високо компетентността на проф. д-р Николай Щерев по отношение на теорията, методиката и приложните аспекти на избраната тема.

Представени за рецензиране са: дисертационен труд; 3 статии (2 в индексирани издания), 5 доклада в нереферирани издания и 2 глави от колективна монография, или общо 105 точки според ПЗРАСРБ.

Представените за рецензирани материали: дисертационен труд, автореферат и публикации по дисертационния труд потвърждават напълно съдържанието в него научни и научно-приложни приноси. Подкрепям изведените в автореферата приноси:

1. Институционалният подход към предприятието е основан на анализ на теоретико-методически постановки и обобщение на практико-приложните му аспекти.

2. Извършен е исторически анализ и са идентифицирани същностните страни и особености на еволюционните етапи от развитието на отделните предприятия.

3. Еволюционното развитие на бизнес предприятията в България, вкл. за отделни сектори, е основано на теоретична систематизация и е апробирано с данни от практиката.

4. Проучено е и е систематизирано научното познание и еволюционните методи за оценка на растежа на отделното предприятие.

5. Изследвана е връзката между еволюционното развитие на предприятието с моделите за неговия растеж, вкл. е направена приложна проверка на приложимите модели за растеж на отделното предприятие в конкретен сектор.

6. На основата на научното познание в областта на конкурентоспособния растеж е разработена методическа схема, апробирана с данни от реални предприятия за оценка на конкурентоспособния им растеж. Потвърдени са получените резултати в еволюционното развитие на бизнес предприятието и приложимостта на методите за оценка на бизнес растежа на предприятията.

7. Предложена е методическа схема, която е апробирана в практиката чрез експертна оценка на методика за „социализация на предприятията“, основана на изграждане и прилагане на социална бизнес мрежа, съответстваща на технологиите на Индустрия 4.5 / Индустрия 5.0. Аprobацията потвърждава необходимостта от преминаване към следващ етап в еволюцията на бизнес предприятията, която обхваща и стъпките, необходими за тази цел.

8. Предложен е подход за академично предприемачество, основан на социалните подходи за организация на социалните предприятия от Индустрия 5.0. Подходът е съобразен с изискванията на отворената споделена икономика, за извършване на прехода от реално бизнес предприятие към дигитално социално предприятие.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По дисертационния труд са представени 10 публикации: рецензиране са: дисертационен труд; 3 статии (2 в индексирани издания), 5 доклада в нереферирани издания и 2 глави от колективна монография.

Рецензираните 10 публикации представят важни тези и резултати от дисертационното проучване и могат да се оценят високо.

6. Оценка на автореферата

По дисертационния труд е представен за рецензиране Автореферат (на български и на английски език) в общ обем от 53 страници като структурно съдържа 5 компонента:

обща характеристика, кратко съдържание на дисертационния труд, Справка за приносите, Списък с публикациите по дисертационния труд и Декларация за оригиналност.

Авторефератът е добре структуриран, а в съдържателно отношение представя по един добър начин синтез на резултатите на дисертационното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Общото ми положително становище е свързано с установената висока оценка за постиженията в дисертационния труд, както и от факта, че в дисертационния труд не се откриват съществени пропуски и неточности. Въпреки това, към отделни моменти от дисертационния труд могат да се отправят някои незначителни редакционни бележки и препоръки.

8. Заключение

Предложеният дисертационен труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ от **ПРОФ. Д-Р НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ЩЕРЕВ** на тема „**ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯТА НА ИНДУСТРИЯ 5.0**“ напълно отговаря на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане. Общата ми оценка е, че дисертационният труд представлява самостоятелно завършено авторово изследване, при което изследователските задачи са успешно изпълнени, а основната цел е постигната. При това, основните теоретични и приложни резултати на дисертационния труд, както и откритите реални научни и научно-приложни приноси в него, позволяват да се даде висока обобщена оценка на дисертационния труд.

Като имам предвид гореизложеното, с пълна убеденост препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на **ПРОФ. Д-Р НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ЩЕРЕВ** научната степен „**ДОКТОР НА НАУКИТЕ**“ по професионално направление *3.8 Икономика, специалност Организация и управление на производството /индустрия/*.

01 декември 2023 г.
В. Търново

Член на Научното жури: .....
/проф. д.н. Пенчо Пенчев/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY - SOFIA

POSITION

From: *prof. DSc. Pencho Stoyanov Penchev*
UARD-Plovdiv

Scientific specialty: 3.8. *Economy*, 3.7. *Administration and Management*
Concerning: dissertation work for awarding the scientific degree „**Doctor of Sciences**“ in the field of science 3.8. *Economics*, scientific specialty
“*Organization and management of production (industry)*” at
UNWE-Sofia.

Author of the dissertation: *Nikolay Hristov Sterev*
professor, Doctor
UNWE-Sofia, Industrial business
department

Dissertation topic: „*ORGANIZATION OF INDIVIDUAL ENTERPRISES IN*
INDUSTRY CONDITIONS 5.0“

Reason for presenting the position: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work, according to Order No. 3169/17.11.2023 of the Deputy rector of the R&D and IR of the UNWE.

1. Information for the author

The dissertation author presented his dissertation work for discussion in the department/faculty of UNWE, according to Art. 39 of the PPZRASRB. The disclosure of the procedure for the defense of the dissertation work was carried out on the basis of: a proposal of the DC of the Department of Industrial Business and a decision of the FC of the Business Faculty of the UNWE from 16.11.2023.

2. Brief description of the presented dissertation work

- *The dissertation work for obtaining the scientific degree "Doctor of Sciences" on the topic "ORGANIZATION OF INDIVIDUAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INDUSTRY 5.0", presented by prof. Dr. Nikolay Sterev, is structured in an introduction, three chapters and a conclusion: 213 pages in total author's text.*
- *Structurally and in terms of content, the dissertation work presented by prof. Dr. Nikolay Sterev is balanced by presenting: first, the main theoretical foundations of modern enterprises and the possibilities for their development (first chapter of the dissertation work); second, a theoretical and methodological toolkit for assessing the growth of enterprises (second chapter); and third, presenting a methodological framework of leading organizational models from Industry 5.0 (third chapter).*
- *The structural integrity and logical connection of the individual structural elements of the dissertation work are well presented and protected through a clear and*

understandable conceptual framework. Moreover, the overall concept on which the dissertation research is built can be highly appreciated. The reason for the high rating are:

- *The object and subject of the dissertation are correctly defined;*
- *The main goal and objectives are precise, clear and logically linked to the leading research thesis;*
- *The defined thesis of is accurate and can be verified by the chosen methodological mathematical toolkit.*

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The assessment of the content of the dissertation work submitted for review, developed by prof. Dr. Nikolay Sterev, allows several significant results to be highlighted:

1. A historical retrospective analysis of the various theories of business enterprises has been systematized and carried out. Similarly, main features in the evolutionary development of theories for the development of individual enterprises have been systematized and highlighted.
2. Main features in the assessment of the growth opportunities of business enterprises have been identified, and on this basis a synthesis of a research model applied in the Food production sector in Bulgaria is presented.
3. On the basis of an applied analysis, applicable models from Industry 5.0 have been evaluated, as well as an analysis of the way these models influence the growth and development opportunities of individual enterprises has been carried out.
4. An approach is systematized to assess the possibilities for the development of academic entrepreneurship as part of the development of the mutual relationship "business - academy" and as part of the opportunities for creating the enterprises of the future. The performed systematization is the basis for a comprehensive methodology, resp. a roadmap, methods and tools for using academic entrepreneurship as a growth approach.

The indicated theoretical and practical results are available and clearly highlighted in the content of the dissertation submitted for review. They are the personal work of the author.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The content of the dissertation work for obtaining the scientific degree "Doctor of Sciences" allows to highly evaluate the competence of Prof. Dr. Nikolay Sterev in terms of the theory, methodology and applied aspects of the chosen topic.

Submitted for review are: dissertation work; 3 articles (2 in indexed editions), 5 reports in non-refereed editions and 2 chapters of a collective monograph, or a total of 105 points according to PZRASRB.

The submitted materials for review: dissertation work, abstract and publications on the dissertation work fully confirm the scientific and scientific-applied contributions contained in it. I support the contributions presented in the abstract:

1. The institutional approach to the enterprise is based on an analysis of theoretical-methodical statements and a summary of its practical-applied aspects.

2. A historical analysis was carried out and the essential aspects and features of the evolutionary stages of the development of individual enterprises were identified.
3. The evolutionary development of business enterprises in Bulgaria, incl. for individual sectors, is based on theoretical systematization and has been tested with data from practice.
4. Scientific knowledge and evolutionary methods for assessing the growth of the individual enterprise have been studied and systematized.
5. The relationship between the evolutionary development of the enterprise and the models for its growth was studied, incl. applied verification of the applicable models for the growth of the individual enterprise in a specific sector has been done.
6. On the basis of scientific knowledge in the field of competitive growth, a methodological scheme was developed, tested with data from real enterprises to assess their competitive growth. The obtained results in the evolutionary development of the business enterprise and the applicability of the methods for assessing the business growth of enterprises have been confirmed.
7. A methodological scheme is proposed, which has been tested in practice through an expert evaluation of a methodology for "socialization of enterprises" based on the construction and implementation of a social business network corresponding to the technologies of Industry 4.5 / Industry 5.0. The approval confirms the need to move to the next stage in the evolution of business enterprises, which includes the steps necessary for this purpose.
8. An academic entrepreneurship approach based on social approaches to the organization of social enterprises from Industry 5.0 is proposed. The approach is aligned with the requirements of the open shared economy, to make the transition from a real business enterprise to a digital social enterprise

5. Evaluation of dissertation publications

10 publications are presented on the dissertation work: peer-reviewed are: dissertation work; 3 articles (2 in indexed editions), 5 reports in non-refereed editions and 2 chapters of a collective monograph.

The 10 peer-reviewed publications present important theses and results of the dissertation research and can be highly rated.

6. Evaluation of the Abstract

Regarding the dissertation work, an abstract (in Bulgarian and English) in a total volume of 53 pages is submitted for review, which structurally contains 5 components: general characteristics, a brief content of the dissertation work, a reference to the contributions, a list of publications on the dissertation work and a Declaration of originality.

The abstract is well structured, and in terms of content, it presents in a good way a synthesis of the results of the dissertation research.

7. Criticisms, recommendations and questions

My general positive position is related to the established high assessment of achievements in the dissertation work, as well as the fact that no significant gaps and

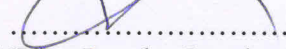
inaccuracies are found in the dissertation work. However, some minor editorial notes and recommendations may be addressed to individual moments of the dissertation work.

8. Conclusion

The proposed dissertation work for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences" by **PROF. DR. NIKOLAY HRISTOV STEREV** on the topic "**ORGANIZATION OF INDIVIDUAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INDUSTRY 5.0**" fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the Regulations for its implementation. My overall assessment is that the dissertation is a self-completed author's research in which the research tasks are successfully completed and the main goal is achieved. At the same time, the main theoretical and applied results of the dissertation work, as well as the highlighted real scientific and scientific-applied contributions in it, allow to give a high overall assessment of the dissertation work.

Bearing in mind the above, with full conviction **I RECOMMEND** the respected members of the Scientific Jury to award **PROF. DR. NIKOLAY HRISTOV STEREV** scientific degree "**DOCTOR OF SCIENCES**" in professional field 3.8 *Economics*, specialty *Organization and management of production /industry/*.

01 December 2023
Veliko Tarnovo

Member of Scientific Jury: .....
/prof. DSc. Pencho Penchev/